

1 . Adamclisi | Județ: Constanța | Punct: Cetate | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 60892.08

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Hallstatt, La Tène, Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Categoriile sit: Apărare (construcții defensive), Neatribuit

Autori: Margareta Arsenescu, Alexandru Barnea, Ion Barnea, Ioana Bogdan Cătănicu, Carol Căpiță, Robert Constantin, Ionuț Cătălin Dobrinescu, Monica Mărgineanu-Cârstoiu, Cristian Olariu, Adriana Panaite, Gheorghe Papuc, Florin Scurtu, Mihai Ionescu

Instituții: Universitatea București, Facultatea de Istorie, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Muzeul de Arheologie "Callatis", Mangalia, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, SC GEI PROSECO SRL, București, Școala Generală nr. 3 Mangalia

Sector Poarta de N

Raport

Cercetarea s-a concentrat asupra sectorului din exteriorul incintei. Dintru început a fost necesară îndepărtarea dărâmăturii ce se afla peste zidul de V al turnului T4, pentru a înlătura riscul de a se prăbuși de la cca. 3 m înălțime peste oamenii care urmau să lucreze în partea exterioară a suprafeței S. III (lungă de 11 m și lată de 4 m).

Cercetarea începută în campania 2000, a îndepărtat cu acel prilej dărâmătura produsă la demantelarea sistematică a incintei datată în sec. X p. Chr.; în această campanie s-a continuat săparea stratului de dărâmătură datorat degradării finale a incintei și s-a atins cota tălpii fundației (cota 2,4 m sub nivelul actual al embletonului pe latura de N a incintei).

Continuând și sondajul stratigrafic din interiorul incintei, dispunem acum de stratigrafia pe incintă, de ambele părți ale zidului; atât doar că nu s-a ajuns încă la nivelul inferior al gropii de fundație și nici la nivelul pământului neumblat. Între nivelul de construcție constantinean, reprezentat în interiorul incintei de un strat continuu de mortar și piatră mărunță, iar în exterior de nivelul ce acoperă talpa fundației din piatră brută, este o diferență de 0,80 - 0,90 m; diferența se datorează intenției constructorului de a da soliditate zidului păstrând la baza lui, în interior un strat de pământ, dar este și urmarea așezării zidului la limita pantei platoului. Această concluzie se desprinde din faptul că în interiorul incintei, zidul s-a construit și sub stratul de mortar și piatră mărunță folosit la construcție pe încă 30 cm în cofrag de scânduri, în timp ce sub cota -1,55 m sub nivelul tălpii zidului în interior s-a aruncat piatră brută și mortar, direct în groapa de fundație; probabil s-a adus pământ peste nivelul la care s-a început săparea gropii de fundație. Groapa de fundație era cu cca. 10 cm mai lată decât partea superioară a fundației. Este foarte posibil ca peste stratul de mortar căzut la nivelul de construcție să se fi aflat intervallum și poarta constantineană, dacă luăm în considerare că îi corespunde, în paramentul păstrat, o deschidere care ar putea fi gura unui canal de scurgere a apei dinspre oraș.

Peste acest presupus canal, se pare că mai este o asiză, iar în paramentul incintei, în estul axului porții, se pare că s-a păstrat chiar latura porții constantiniene, care probabil că anula diferența de nivel dintre interior și exterior (cca. 0,4 m).

Deoarece aripa de V a porții a fost distrusă până la embleton și în acesta nu s-a putut distinge

intervenția de îngustare a porții, pentru a determina momentul acestei acțiuni, trebuie să ne referim la rezultatele sondajului din interiorul incintei. În acest sondaj, zidul de incintă prezintă o talpă de cca. 0,1 m, față de care elevația se îngustează. Nivelul acestei tălpi se află la nivelul ultimului prag al porții înguste. Acest fapt presupune că înainte de faza finală a cetății s-a produs o refacere a zidului în interior, la nivelul corespunzător, prin material, celei de a doua jumătăți a secolului VI p. Chr. Momentul îngustării porții trebuie să fi fost cândva în cursul secolului V p. Chr., deoarece pe primul prag al porții înguste s-a descoperit un număr semnificativ de nummuli. Stratigrafic, acestei faze îi corespunde o depunere de piatră de mici dimensiuni și mortar (0,3 m sub nivelul tălpii zidului).

În plan, există o deviație spre S a incintei, pe care o atribuim fazei de existență reprezentat de acest nivel de construcție, care s-a răspândit doar pe suprafața în care există această deviație. Concomitent cu închiderea parțială a porții are loc o înălțare a nivelului de călcare din zona în care existase un intervallum cu cca. 0,60 m, prin depunerea unui strat de lut, practic fără material arheologic. Ridicarea nivelului s-a făcut pentru a permite o locuire adosată incintei. Un zid a existat în această fază, dar a fost demontat la scurtă vreme și înlocuit cu cel existent acum, și care reprezintă limita străzii reduse la lățimea corespunzătoare porții înguste.

Caracteristic pentru locuirea de la poarta de N, este că nivelul de călcare al încăperilor ce flanchează stradela este mai înalt decât nivelul străzii.

În interiorul incintei peste nivelul de construcție constantinian s-a depus un strat gri-gălbui de locuire. Deși am păstrat un profil perpendicular pe poartă, cu rost practic și în evacuarea pământului spre exteriorul cetății, putem afirma cu certitudine că la nivelul din sec. IV p. Chr. a existat un drum de acces construit din dale groase și mari de piatră. Nivelul final al drumului, corespunzător secolului VI p. Chr. a urmat după o umplere, eventual intenționată, cu deșeuri din interiorul orașului (oase mari de bovine, dar și scoici de apă dulce și oase de galinacee, precum și fragmente ceramice) a zonei dintre turnul T.4 și incintă. La V de drum depunerile sunt mai sărace în material arheologic.

Doar în exteriorul incintei s-au pus în evidență, pentru perioada post constantiniană, două momente de folosire, pe care s-a răspândit cărbune și cenușă. Aceste două straturi succesive nu pot fi considerate rezultatul unor distrugereri generale din cetate; doar despre ultimul strat de incendiu căzut la un nivel ce corespunde celei de a doua asize de blocuri de parament, de peste talpa fundației, pare fi pus în relație cu incendiul din penultima fază de existență din sectorul cercetat și cu incendiul sesizat și în sectorul porții de E, fiind N VI A. Este de acum sigur că poarta de N a fost în uz de la începutul ridicării incintei constantiniene și este cel puțin sigur că era poarta care permitea circulația spre necropola din dealul de la N de oraș, acolo unde se află basilica cimiterială. Poarta, redusă la dimensiunile unei cu un singur canat, nu era destinată decât pentru circulația pietonală. Turnul T.4 probabil nu mai avea nici un rost defensiv, accesul în turn fiind posibil doar prin interiorul edificiului din estul stradelei, cardo maximus. Din păcate, urmărirea zidurilor de incintă cu săpături care au tăiat toate legăturile stratigrafice și probabil au distrus "ca barbare" amenajările de intrare în turn în ultimele faze nu ne îngăduie să știm cum se făcea intrarea în turn; în ce măsură turnul era locuit sau era doar un spațiu de depozitare nu se poate afirma. Sigur este că a fost folosit până la începutul secolului VII p. Chr., când s-a îngropat acolo micul tezaur descoperit în 1993, care cuprinde monede emise în zona orientală a imperiului, de Iustin II, Tiberiu Constantin și Mauriciu Tiberiu (emisiuni date între 570 - 590/591)¹.

Fazele de existență ale porții sunt, în linii mari, definite de situația stratigrafică. Ceea ce rămâne să mai aflăm este ce se întâmplă în acest sector al orașului înainte de a se începe construcția incintei. Sigur este că la -2,3 m, în sudul incintei, se află resturi de piatră ale unei construcții anterioare săpării gropii de fundație a zidului de incintă; este prematur să avansăm o ipoteză despre acest nivel de existență și, cu atât mai puțin, să apreciem dacă era în interiorul sau în afara zidului municipiului traianens.

Cercetările viitoare vor aduce probabil datele planimetrice privind etapele anterioare lui Constantin și Licinius.

Note

- 1. Vezi studiul Gh. Poenaru Bordea, Ioana Bogdan Cătănicu în Bulet. Soc. Numismatice (recent apărut).

Informații suplimentare online

[Raportul 1220 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
